

ЛІТЕРАТУРА

1. Брюнінг Жайме. Лікуйся домашніми ліками. - Каскавел, Парана, Бразилія. -1978.
 2. Брюнінг Жайме. Тисячу висловів, щоб мати здоров'я. - Каскавел, Бразилія. - 1995.
 3. Жоліве Р. Курсо де філософія (португальською мовою). - Ріо де Жанейро, 1990.-237 с
- Марисюк о. М. Чи людина має душу? - В-во оо. Василіян. - Жовква, 1938. -32

Л.І. КОТИК

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПОНЯТЬ ЦІКАВІСТЬ І ТУРИЗМ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

Rozkрито роль фактора цікавості у розвитку туризму та формуванні суспільного здоров'я досліджуваної території.

Rаскрыта роль фактора интереса в развитии туризма та формирования общественного здоровья территории исследования.

The role of the development tourism and forming social health on the territory of research the factor of interest have been considered.

Побудова інформаційного суспільства, всезагальні процеси політико-економічної глобалізації й гуманізації суспільного життя спричинили глибинні трансформації сфер людської діяльності в тому числі й тих складових, які безпосередньо впливають на формування суспільного здоров'я. На перше місце вийшла науково-технічна складова, яка координує, організовує спрямовує розвиток та функціонування усіх секторів господарства, які забезпечують потреби людини, в тому числі й сфери відпочинку. Останній в епоху пришвидшення загального темпу життя, виникнення "синдрому міст", "синдрому білих комірців", "синдрому суму нових міст", поширення "урбаністичних фобій" та до цього часу незнаних науці алергетичних захворювань відводиться вагома роль у забезпеченні й підтриманні належного рівня суспільного здоров'я на досліджуваній території. Однією із складових сфери дозвілля ("вільного часу") є туризм.

На сьогодні в науковій літературі не існує однозначного підходу до визначення поняття "туризм". Одні вчені трактують його з позиції подорожі, тимчасового переміщення людей (В.А. Квартальов, Н.І. Кабушкін, С.П. Кузик, М.П. Мальська, В. Худо), інші розглядають у руслі великих економічних систем (Голиков А.П., Олійник Я.Б., Степаненко А.В.), синонімізують з спортом, рекреацією і т.д.¹. Проте, всі без виключення вчені, наголошують на певному комплексі психічних чуттєво-емоційних переживань, відчуттів притаманних особистості, що стимулюють її стати туристом, здійснити туристичну подорож. Цей комплекс переживань узагальнено можна визначити прагненням пізнання, або простіше, цікавістю.

Первинно, згідно "Великого тлумачного словника сучасної української мови" цікавість – це бажання, намагання дізнатися про щось в усіх подробицях; увага до когось, чогось; уважливність [1, с. 1365].

Цікавість, як стимул туризму, розглядається у науковій літературі вже давно. Так, ще в 1942 р. вчена-географ Олена Степанів у статті "Мандруймо по рідному краю" [5] розкриває порядок організації туристичної діяльності (мандрівками, як їх називає автор. – Л.К.) і організаційні моменти. Зокрема вона пише: "Любов до рідного краю, що зароджується природно від найраніших днів людського життя, поглиблюється з часом через пізнання усіх закутків рідної землі, почавши від найближчого оточення, аж до її найдаліших меж". Авторка також оконтурює "географію цікавості пізнання" – будь-яку околицю, бо "всюди знайдете своєрідну красу природи

¹ Див.: Котик Л.І. Субкультурне середовище міст та психічне здоров'я особистості // Здоровий спосіб життя: 36. наук. статей. – Вип. 7 – Львів: Вид-во ПП „Бодлак”, 2005. – 92 с. – С. 34–37.

Більш детально підходи до сучасного розуміння поняття "туризм" вже були висвітлені нами в попередніх номерах часопису. Див.: Котик Л.І. Дефініція поняття "туризм" у контексті формування здоров'я суспільства (огляд літературних джерел) // Здоровий спосіб життя: 36. наук. статей міжрегіональної (II міської) наук.-практ. конф. (17–18 вересня 2004 р., м. Славута). – Львів: ПП «Бодлак», 2004. – 128 с. – С. 47–51.

чи народної культури, яка аж просить, щоб описати її, змалювати, сфотографувати, а за те стане вона предметом письменницького чи поетичного натхнення або основою до цікавих наукових дослідів”.

На “романтиці пізнання” як складовому елементі туризму наголошують і вчені сьогодення. Так, Крачило М.П. в навчальному посібнику „Краєзнавство і туризм” [3] визначає туризм як не тільки фізичний розвиток, бадьорість і працездатність, а й відмінний засіб виховання у дітей цілеспрямованості, зібраності, прагнення до пізнання. На думку автора, романтика пізнання – чи не найцінніша особливість туризму, що допомагає людині в пізнанні прекрасного.

Цікавість як стимул туризму, розглядається і у “Енциклопедії туризму” (зокрема вона закладена (інтерпретована) у одному з багатьох, наведених у цій праці, визначень даної сфери людської життєдіяльності: “туризм – особлива форма пересування людей по маршруту з метою відвідин конкретних об’єктів або задоволення особистих інтересів” [2].

Прагнення людини до пізнання нового досліджують не тільки фахівці туристичної справи, економісти та географи, але й представники інших галузей знань, як то філософії. Так, польський філософ Лешек Колаковський у праці “Міні лекції на максі теми” [4] аналізує фактор “цікавості” у контексті подорожей. Зокрема він пише: “... говорячи про подорожі, ми маємо на думці не будь-яке переміщення у просторі, але таке переміщення, за якого подорож є метою сама по собі, за якого нам не йдеться про те, аби залагодити свої справи, ..”. Цим самим автор підводить нас до думки, що стимулом даного дійства є щось інше, а саме сокровенне прагнення до пізнання. простіше – елементарна цікавість. Цю думку автор розкриває у порівняннях: “Ні, ми подорожуємо не задля знань. Ми подорожуємо також не для того, аби бодай на хвилину вирватися з буденності й забути про клопоти, бо, згідно з латинським прислів’ям “від біди не втечеш”. Ні жене нас не жадаба знань і не бажання втечі, а цікавість, що, здається, є окремою пристрастю, яка не зводиться до інших”.

Сама по собі цікавість є природним явищем, яке пришвидшує людський прогрес і сприяє розвитку цивілізації. Проте на сьогодні, в туристичній сфері західного регіону України, загалом, та Львівської області, зокрема, цікавість може виступити стимулюючим фактором для розбудови галузі. Закритий за часів тоталітарного минулого для сторонніх відвідувачів, даний регіон є клондайком туристичних атракцій. Це й культурно-історичні пам’ятки для розвитку пізнавального туризму (центральні райони м. Львова, Жовкви, Мостиська, Стрия, Белза), унікальні природні ландшафти для відпочинкового туризму (Яворівський національний парк, Українська Карпати), місця сакрального (Свято-Юрський комплекс, Свято-Успенівська Унівська Лавра, Свято-Іванівська Лавра) та сентиментального (г. Маківка, с. Нагуєвичі) туризму.

Виходячи з цього, політику діяльності туристичних фірм на зовнішньому ринку України, в царині залучення іноземних клієнтів, доречно будувати у площині зацікавлення їх не лише дешевизною пропонованих послуг, а перш за все унікальністю об’єктів атракцій західного регіону України на світовому ринку туризму. Перші зрушення в цій сфері вже є. Це діяльність туристичних фірм “Пілігрім” та “САМ” (м. Київ), які розвинули активну рекламну компанію серед представників західної української діаспори, в університетських містечках країн-сусідів України (особливо відзначається активізація їх діяльності на ринку Польщі, Німеччини).

Що ж до національного туриста, то фактор цікавості у нього має ментально-економічне забарвлення: престижність відвідин того чи іншого атракційного об’єкта (для прикладу відпочинковий комплекс “RIXUS” м. Трускавець) та фінансова доступність даного виду туризму. Перший показник особливо притаманний контингенту новітньої української бізнесової еліти, а другий стримує задоволення пізнавальних бажань середньостатистичних громадян. В той же час серед молодих людей починає процвітати розвиток екстремального туризму – відвідини необжитих регіонів Українських Карпат у зимовий період року, участь у турнірах пейнболу на Яворівському полігоні, змаганнях з автоквесту на території м. Львова – що є певною реалізацією почуття цікавості – нові враження, “гострі” відчуття, азарт і т.д.

Як видно, фактор цікавості відіграє важливу роль у розвитку туризму. Він не лише забезпечує стабільне функціонування сфери, але й сприяє її розвитку, розгалуженню, появі нових видів туризму та виокремленню регіонів їх територіального зосередження. В той же час він позитивно впливає на загальний показник суспільного здоров’я досліджуваної території: з однієї сторони через розвиток туризму він забезпечує притік додаткових інвестицій та вільних коштів відпочивальників, а це позитивно впливає на матеріальну складову суспільного здоров’я, з другої сторони, він збагачує враженнями, новими позитивними відчуттями людей, а це основа для гармонійного функціонування духовної складової суспільного здоров’я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2002. – 1440 с.
2. Зорин І.В., Квартальонов В.А. Энциклопедия туризма: Справочник. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 368 с.
3. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм: Навч. посібн. – К.: Вища шк., 1994. – 191 с.
4. Лешек Колаковський. Міні-лекції на максі-теми. – К.: Основи, 1999. – 133 с.
5. Степанів О. Мандруймо по рідному краю // За народ. календарем на 1943 рік. Львів, 1942. – С. 67–74.

Л.О. МАЗУР

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ОСВІТІ: ЗАТРАТИ І РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття розглядає проблему інноваційних підходів в освіті.

Статья рассматривает проблему инновационных подходов в образовании.

The article examines the problem of innovative approaches in education.

Як специфічний соціальний інститут школа не є якимось новітнім і тимчасовим утворенням, чимось таким, що. Позавчора чи вчора з'явилося, а завтра вже відбуде у небуття. Насправді ж вона відноситься до розряду „речей вічних”, бо, не зважаючи на те, що у цілком завершеній своїй формі проглядається на найбільш віддаленому горизонті вже писаної історії людства, основні її елементи чітко промацуються ще в доісторичний період, фактично з часів появи людини розумної. Навіть якщо цей “розум” був всього лише трансформованим і модифікованим у свідомості первісної людини інстинктом самозбереження, що забезпечував передавання – органічний зв'язок поколінь, завдяки накопиченню і трансляції з минулого у майбутнє досвіду виживання. Функції його акумуляції, тиражування і універсудженні покликана була виконувати школа.

Таким чином, підвалини її закладалися в „допотопні” часи. Безвідносно до того, зводився в ній „вишкіл” у формі ігрищ, ритуалу ініціації чи тренування перед полюванням, – всі вони передбачали наявність певної системи відпрацьованих „методик” і „технік тіла” (М.Мосс), що забезпечували людині „успіх” на етапі входження її у доросле життя. Звичайно ж „успішність” ця не зводилась до якогось *modus vivendi*, тобто не визначалась „вмінням вертітися”, а передбачала усталену і цілеспрямовану роботу людини над собою, результатом якої мав стати певний набір практичних прийомів і навичок, способів адаптації і поведінкових реакцій, здатність до наслідування провідної діяльності. Це означало, що після досягнення певного віку людина повинна була звалити на свої плечі увесь вантаж соціальних проблем і з гідністю понести їх через усе своє життя, щоб передати його іншому. Через цю ангажованість колективною відповідальністю у „професійну підготовку” впліталася й етика, що передбачала виховання відповідної системи шкільного виховання. „Син справу батька повинен успадкувати й виконувати, інакше ніколи поваги і пошани він не здобуде”, – наставляє шумерська школа „е-рба”, що налічує вже близько 5 тис. років. [2, с. 133]

Витвори мистецтва, що дійшли до нас з глибини віків, наочно доводять, що настанови ці не залишалися поза увагою.

Звісно, вчителі, які в ній викладали, дуже добре усвідомлювали, що для того, аби „не зникати рід людський”, кожна з ланок цього нескінченного ланцюга народжень і смертей, повинна бути міцною, тому навіть у цій школі, яка була доволі непогано профільованою і передусім готувала переписувачів, жерців і „адміністраторів”, „окрім термінологічних знань” (скажемо так „по фаху” – Л.М.), в число навчальних посібників входили переліки важливих і чинних посібників і їхніх рецептів, які треба було завчати напам'ять. [2, с. 139]

Не зважаючи на те, що у шумерській школі така велика увага приділялась читанню і переписуванню, така метода викладання зовсім не була продиктована потребою тренування механічної пам'яті. Вона мала цілком конкретне прикладне спрямування, що значально наближував її до сучасної „профтехосвіти”, і тим не менше, яскраво виражений